

LITTERATUR | NY ROMAN

Utanförskap ämne som berör

Lotta Lundbergs nya roman utspelar sig under ett oroligt 30-tal, en utsatt tid för de fyra kortväxta huvudpersonerna. Men än i dag är det svårt att avvika från normen, säger Lotta Lundberg.

I början av 80-talet, som student på Uppsala universitet, träffade Lotta Lundberg en kvinna som kom att påverka henne starkt, "som ändrade min blick på världen". Kvinnan var kortväxt, mutt och hade bland annat dansat grotesk dans på Gröna Lund. Hon var märkt av utanförskap.

– Det var historier som aldrig släppte taget, säger Lotta Lundberg.

Och kanske var det redan då som tanken att skildra kvinnans öde i romanform formades, en tanke som har mognat genom åren och som när den realiserades i romanen *Skynda, kom och se* blev något helt annat.

– Det här är inte hennes berättelse. Jag insåg tidigt att jag inte kunde göra den rättvisa. Men jag kunde berätta om den värld hon växte upp i, säger Lotta Lundberg.

SMÄVÄXTAS LIV

Skynda, kom och se utspelar sig på 30-talet. I berättelsens centrum står fyra kortväxta personer, var och en med sin strävan och längtan efter ett liv i värdighet, bortom de fullväxta människornas föraktande eller ömkande blickar. De försörjer sig genom att framträda på nöjesfält i New York, i Berlin och så småningom också på Gröna Lund i Stockholm, på flykt undan nazisternas utrensningar och forskningsprogram.

– Det är en roman om utanförskap. Och om skam. Vad vi är beredda att göra i vår iver att skapa normalitet, säger Lotta Lundberg.

Men hon vill också att romanen ska säga något om den tidsanda som rådde under 30-talet, inte bara i Tyskland utan även i Sverige.

– Vi förfasar oss över vad som hände i Tyskland, utan att se till vad vi själva gjorde. Också i Sverige var vi besatta av att normalisera, städa ut allt som var fult och annorlunda. Så är det på sätt och vis fortfarande – i Sverige får man inte sticka ut, inte sticka upp. Det är ett skäl till att jag bor i Berlin, där har de reflekterat mer över sin historia och är vaccinerade mot räta led, har högre i tak och fler bakgårdar, säger hon.

TILLFÄLLIGT I UPPSALA

Hon tar en bit av sin minisemla, "god, semlor finns inte i Berlin". Vi sitter på Kafé Fågelsången i Uppsala, spädbarn gnyr och det slarvar i kaffekoppar. Självt flyttade Lotta Lundberg från Uppsala till Stockholm för över tio år sedan, men är nu på besök hos föräldrar-

TILLBAKA TILL 30-TALET. Författaren Lotta Lundberg vill i sin nya roman *Skynda, kom och se* skildra tidsandan under 30-talet, i Tyskland likaväl som i Sverige.

FOTO: PELLE JOHANSSON

na i ett par veckor, "ska åka skidor i Hågadal, på mina gamla trälappar".

För två år sedan flyttade hon till Berlin. Romanprojektet krävde det.

– Jag ville göra mycket research

och för det måste jag bo i Berlin. Dessutom får man syn på sitt eget land när man bor utomlands. Och nu när boken är klar, blir jag nog kvar, säger hon.

Skynda, kom och se är Lotta Lundberg fjärde roman. Hon säger att hon aldrig känt sig säkrare i sitt skrivande. Den gedigna researchen gav trygghet.

– Dessutom står jag säker i diskussionen om utanförskap och i den etik som handlar om att respektera den som gör och väljer annorlunda, säger hon.

Anna Ehn

anna.ehn@unt.se 018-478 14 69

PERSONLIGT

Lotta Lundberg

ÅLDER: 44 år

BOR: I Berlin. Född och uppvuxen i Uppsala.

YRKE: Författare. Har tidigare arbetat bland annat som reseledare och lärare. Leder skrivarkurser och skriver krönikor i *Uppsala Nya Tidning*.

TIDIGARE ROMANER: *Låta sig hända* (1998), *Färdas på en blick* (2001), *Allt jag vill ha* (2003).

AKTUELL: Ger i dagarna ut romanen *Skynda, kom och se*.

"Också i Sverige var vi besatta av att normalisera, städa ut allt som var fult och annorlunda. Så är det på sätt och vis fortfarande."

Författaren Lotta Lundberg har skrivit om 30-talets Tyskland men tycker att tidsandan fanns även här.